

פרופ' רות בן-ישראל ביצעה שינוי דרסטי בחייה גבירותי ורבותי: מהפך!

כלת פרס ישראל לחקר המשפט החליטה יום אחד, בגיל 74, לחדול מעיסוקה ברוב שנות חייה - משפטנית בכירה וסופרת מובילה בתחום המשפט - עיסוק שהביאה גם לזכייה בפרס החשוב במדינה || לפתע חזרה רות בן-ישראל לאמנות שכה אהבה, והחלה לצייר במחשב || על מה שקורה היום במדינה היא מדברת באכזבה רבה: !מדיניות ממשלות ישראל בעשור האחרון יצרה פערים עצומים בשכר; ואיני מבינה איך קרה שרמת החינוך התדרדרה כל כך; ואני אבילה על משבר המתרחש במנהיגות הישראלית; !עצוב לי ומייאש שחצי ממשלה עומדת בפני תביעות משפטיות וחקירות משטרה ושהשרים לא מתביישים בזה! || **גד ליאור** פגש את **פרופ' רות בן-ישראל** במקצועה החדש ושמע דברי ביקורת נוקבים על קברניטי המדינה

גאה בו מאוד" — רות בן-ישראל עוסקת במקצועה החדש, מזה שנתיים בלבד: ציורים במחשב. "כל אדם צריך לעסוק ביותר מתחום אחד. אחרי 15 שנים אדם כבר חוזר על עצמו במקצוע שבחר. לכן הוא צריך להחליף מקצוע. על זה כתבתי בספרים שלי והנה יישמתי את התורה הזאת על עצמי", כך האשה המיוחדת הזאת, כלת פרס ישראל, שעשתה בגיל 74 תפנית בלתי רגילה בחייה — ממשפטנית דגולה, מומחית בדיני עבודה, לציירת במחשב.

<< מאת **גד ליאור**

היא יושבת בחדר רחב מידות בקומתו השנייה של בית אבן מסורתי, שאליו מובילה סמטה של פעם בשכונת נווה צדק המתחדשת. הפרופסור רות בן-ישראל, אישה חייכנית ונעימת סבר, מוקפת בציורים ממוחשבים. מולה, על צג המחשב החדש מרצדת גם כן תמונת ציור. בגאווה לא מוסתרת אומרת בן-ישראל: "בוודאי שאת הציור הזה אני יצרתי. הכול אני עשיתי כאן". בגיל 76 — "אני לא רק לא מתביישת בגילי, אלא אף

>>

שוחחתי עם כלת פרס ישראל לחקר המשפט בבית המטופח בלבה של השכונה התל-אביבית המיוחדת הזאת. קרני האור שחדרו מבעד לחלונות הבית האירו את ציוריה באור חזק במיוחד. רות בן-ישראל — ילידת פורט סעיד שבמצרים ואחותו של שר המדע לשעבר, פרופ' יובל נאמן — ענתה בחשק רב לכל שאלה. מדינת ישראל ועתידיה חשובים לה. הנוער יקר לה, החינוך הוא בלבה ומה שקורה היום בארץ הזאת כואב לה. כואב מאוד. התחלנו בראיון.

– להחליף מקצוע בגיל כזה, ללמוד מקצוע חדש 10 שנים אחרי גיל הפנסיה, הפרופסור רות בן-ישראל, זה לא קצת מוזר?

”אני לא מתביישת בגילי, כי השאלה היא לא מה גילו הביולוגי של אדם אלא מה גילו התפקודי. אני מרגישה שמבחינה תפקודית אני עדיין צעירה, ממש צעירה. אני חושבת שהגיל הצעיר הוא התוצאה של חיי על-פי התאוריה שפיתחנו, בעלי גדעון ואנכי, בספר שכתבנו יחדיו — ”מי מפחד מהגיל השלישי”. בספר הסברנו שמאחר שתוחלת החיים עלתה, החיים הפעילים של האדם משתרעים על פני 35 שנה של עבודה, עד גיל הפרישה, ואחר-כך יש לאדם עוד חיים פעילים במשך 20-25 שנה אחרי גיל הפרישה. זאת היא תוצאת ההתקדמות ברפואה והשיפור הרב באיכות החיים”.

עשיתי סוויטש לציור על מחשב

– אבל, להחליף מקצוע אחרי היציאה לפנסיה?! “בוודאי שכן. אם אדם רוצה ב-60 שנות הפעילות שלו, אחרי הילדות, להיות יוזם, יוצר, תורם, הוא לא יכול לעשות את אותה העבודה במשך כל 60 השנים. הוא חייב לגוון, כי אדם יכול ליצור ולחדש בתחום מסוים במשך 10-15 שנים, אבל לאחר מכן הוא פשוט חוזר על עצמו ומתייבש. לכן, כך אני סבורה, אנשים בעתיד יצטרכו לעבור מקריירה חד-ממדית לרב-ממדית. זה מה שצופן לנו העתיד”.

– ואת כבר יישמת את זה?

”בגיל 74, כשאני פרופסור, כלת פרס ישראל למשפט, עשיתי סוויטש לציור על מחשב. אני צריכה להסביר את זה בעבר שלי. לפני שהפכתי למשפטנית למדתי בפריז אמנות שימושית ועבדתי קצת בתחום, אבל בעקבות נישואי והעובדה שגדעון נבחר לכנסת — וכיהן בכנסת הרביעית והחמישית — נאלצתי ללמוד משפטים, כדי להחזיק את משרד עורכי הדין של בעלי גדעון. עד שגמרתי ללמוד הוא הפך לממונה

מיצירותיה של פרופ' רות בן-ישראל

הראשי על יחסי העבודה במשרד העבודה בירושלים ולכן נאלצנו לעבור מבאר-שבע לירושלים. מאחר וכבר הייתי בירושלים ולא הייתה לי שם עבודה, החלטתי לעשות דוקטורט...”

– ממש התקדמת לפי משרותיו של בעלך, גדעון בן-ישראל?

”ממש כך. חכה, זה עוד לא הסוף. כאשר הוא עבר לעבוד בהסתדרות בתל-אביב, עברנו לגור שם. בשלב הזה הייתי כבר בעלת תואר דוקטור ואז התקבלתי לפקולטה למשפטים בתל-אביב. ואתה יודע מי קיבל אותי? דניאל פרידמן, מי שמונה בממשלת אולמרט לשר המשפטים. הוא היה אז הדיקן בתל-אביב וקלט אותי. וכן, למרבה הפלא, הפכתי בסופו של דבר למשפטנית במקום לאמנית, אבל האמנות נשארה אצלי תמיד כפרק לא סגור. עכשיו אפשר להבין מדוע אימצתי לפתע, לפני שנתיים, את התאוריה מהספר שלנו ועשיתי הסבה מקצועית מהמשפט לתחום האמנות — לציור במחשב”.

– איך זה קורה? מה, קמים בוקר אחד, סוגרים את ספרי המשפט ומתחילים לצייר על מחשב?

”ממש כך. בוקר אחד קמתי ואמרתי לעצמי עד עכשיו משפטים ומעכשיו ציור. אבל, גם כאן לגדעון, בעלי, היה חלק באופי ההחלטה. הוא יעץ לי להשלים קודם כול את ה'אני מאמין' שלי בתחומי העבודה והרווחה, וכך עשיתי: כתבתי שלושה כרכים על שוויון בעבודה, ארבעה כרכים על דיני עבודה ונתבקשתי להשלים שלושה כרכים על ביטחון סוציאלי. רק כאשר סיימתי בהעלאה על הכתב של ה'אני מאמין' שלי, עשיתי את ההסבה המקצועית, שכה שאפתי אליה”.

– וזה לא היה קל?

”זאת הייתה החלטה וביצעתי אותה בבת אחת. תרמתי את כל ספרייתי המשפטית הענפה להסתדרות, פשוט בוקר אחד העברתי את כל ספרי המשפט שלי לבניין ההסתדרות בתל-אביב!, מחקתי מהמחשב את כל החומר המשפטי שהיה לי ופיניתי אותו לתחום שבו רציתי: האמנות והציור. אז התחלתי גם ללמוד את הדרוש לי לצייר במחשב. ואומר כאן מיד: אף פעם לא מאוחר מדי ללמוד משהו חדש”...

לתת למעסיקים 11 מיליארד שקלים

– כמי שנחשבת לאחת המומחיות בתחום, הרשי לי לשאול אותך: יש כיום ביטחון סוציאלי בישראל? “לדאבוני, ממשלות ישראל בעשור האחרון כרסמו

את 'מדינת הרווחה' ושחקו אותה לעפר דק. במקום צדק חברתי יש לנו צדקה לעניים והארץ מלאה בתי תמחוי! אני מתביישת בתופעה הזאת וכאשר כתבתי את הספר על הביטחון הסוציאלי, כתבתי במגמה שלעת שממשלות ישראל תתעשתנה ותרצנה להבטיח לאזרחים קיום בכבוד אנושי וכלכלי, יהיה להן את ה'טקסט-בוק' שלי שינחה אותן כיצד יש לעשות זאת”...

– איפה נכשלנו?

”נכשלנו בגישה הכלכלית שאימצנו ובמיוחד מאז שבנימין נתניהו השפיע על המדיניות הכלכלית, הן כראש הממשלה ובמיוחד כשר האוצר”.

– אולם, אינך יכולה לשכוח שמצב קופת המדינה והמשק היה בכי רע באותם הימים?

”כאשר המדינה בקשיים אתה לא יכול מצד אחד לתת למעסיקים 11 מיליארד שקלים כהשתתפות בתשלומי הביטוח הלאומי ומצד שני לקחת את הכסף הזה מקצבאות של העובדים, הגמלאים, הנכים והילדים. זה נשמע הגיוני?”

– בנימין נתניהו אמר בשעתו: תלכו לעבוד ואל תחיו מקצבאות. מה דעתך על האמירה הזאת, שרבים מסכימים איתה?

”זה נכון כאמרה, אך איפה בדיוק רצו שהאנשים יעבדו? ראשית, לא ראינו שיזמו באותה תקופה מקומות עבודה או שחיפשו פתרונות כמו העבודות הזיזומות משנות ה-50. שנית, הרי לא מצפים שקשיש ילך לעבוד! הוא לקח מקצבאות הזקנה, ביטל את הצמדתם לשכר הממוצע במשק ולכן שחק אותן וגם, נוסף לכול, הוא קיצץ כ-30% מהפנסיה. אז ממה הם יחיו? לכן לא פלא הוא שקשישים כה רבים הם עניים!”

– ומה את יכולה לומר על פערי השכר בישראל. האם הם באמת כצעקתה?

”מדיניות ממשלות ישראל בעשור האחרון יצרה פערים עצומים בשכר, שהביאו את ישראל למקום הראשון בעולם ולמקום מאוד גבוה בשיעור העניים במערב. זאת שערורייה שבאותו מקום עבודה ל-90% מהעובדים מסרבים להעלות את השכר בשקלים בודדים בעוד שלמנכ"לים מעלים את השכר במיליונים ומחלקים להם אופציות בשווי דמיוני ממש”.

– רמת החינוך בישראל התדרדרה, לדעת רבים, בשנים האחרונות. האומנם?

”לדאבוני, אינני מבינה איך זה קרה לנו שרמת החינוך התדרדרה עד כדי כך שישאל ירדה עשרות שלבים

לדאבוני, ממשלות ישראל בעשור האחרון כרסמו את %מדינת הרווחה ושחקו אותה לעפר דק. במקום צדק חברתי יש לנו צדקה לעניים והארץ מלאה בתי תמחוי! אני מתביישת בתופעה הזאת וכאשר כתבתי את הספר על הביטחון הסוציאלי, כתבתי במגמה שלעת שממשלות ישראל תתעשתנה ותרצנה להבטיח לאזרחים קיום בכבוד אנושי וכלכלי, יהיה להן את ה'טקסט-בוק' שלי שינחה אותן כיצד יש לעשות זאת”...

<<